

Forfatter: Claussen, Sophus

Titel: Udrag fra TREFODEN

Citation: Claussen, Sophus: "Sophus Claussens Lyrik", i Claussen, Sophus: *Sophus Claussens Lyrik*, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab ; Gyldendal, 1982-, s. 290. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-claussen04valshoot-idm140208209346592/facsimile.pdf> (tilgået 17. april 2024)

Anvendt udgave: Sophus Claussens Lyrik

mine Bøger, maa jeg desværre tilstaa om „Junker F.“ nu et halvt Aar efter. Mens jeg skrev den har Arbejderen været lykkeligere end Digteren. I den personlige forurettelse ligger også en mere dybtgående skuffelse over, at man ikke har opfattet og taget stilling til bogens kulturkritiske sigte: *Jeg har nu besluttet – raat og godt – at forfølge og virkelig hade (som jeg virkelig gør) alle nævnelige literære Partier i Landet. (...) Jeg vil have Forretningens Sejr over Aandeligheden i Landet udskudt endnu i nogle Aar.* Som et håndgribeligt udslag af denne holdning påberåber SC sig, at *I den Hensigt har jeg aldeles meldt mig fra „Politiken“ – hvad der vel maa gælde som noget, saasom det er aldeles frivilligt.* Han er klar over, at hans kritik nødvendigvis må støde folk, der – som Edv. Brandes – tidligere havde støttet ham, men trods alt finder han opgøret uundgåeligt: *Mit Hjærte bløder. Manden [Edv. Brandes] har ofte og med Smag afskaaret vore Blomster for at smykke sit Bord – især i vore yngste Dage, da vi trængte haardest. En Del Smag for Grønsager havde han, og han har ment noget godt imellem det andet. Men jeg vil ikke længer være medansvarlig dumme Peter ved Affæren.* Den anklage, SC har i sinde at fremføre i sine bedste trelinede Vers, er da heller ikke kun rettet mod Edv. Brandes' kulturradikalisme, men desuden også mod den mere konservative kritik personliggjort i Otto Borchsenius' skikkelse. Hvad det drejer sig om, er at frigøre sig fra hele det foregående slægtled og dets problemstillinger: *Jeg vil se paa vore Forgængere historisk. De har nemlig allerede beskikket deres Efterfølgere, og Tyraniet har ingen Ende.* SC er sig pinligt bevidst, at i dette dobbeltsidige – eller mangesidige – angreb har han saaledes ikke det, hvortil jeg kan helde mit Hoved, og at det endog vil kunne blive et problem at skaffe synspunkterne et talerør.

I datidens litterære debatter var tonen ofte heftigere end i nutidens. Også SC tager mere voldsomme end just vittige udtryk i brug, således som det ses af to smædedigte om henholdsvis O. Borchsenius og Edv. Brandes i NkS 3633, 4°, III, 2, 33. Optegnelserne om sidstnævnte (NkS 3633, 4°, IV) svin-

ger mellem anerkendelse af kulturradikalismens kritiske indsats og en fornemmelse af, at dens kritik i sidste ende udspringer af en sjælelig goldhed. Således støtter SC en forsvarsadresse for Edv. Brandes – men forklarer i et brev til ham den 28.3.1900 (Acc. 1987/143, B2 (1)) sine grunde, samtidig med at han fastholder sine forbehold: *Deres Romuner er, som De selv vedkender Dem polemiske, og Virkningen er denne: der ruller en Vogn ind i Cirkus, læsset med Sække; man tror, de indeholder Mel til en Bagning; de aabnes, og ud styrter Arenaens sorte Grus, som kastes i Ansigtet paa Godtfolk. Den Leg er i Længden trist, og noget andet maa der til.* Konkret er SC – således som det også udtrykkes i artiklen i *Lolland-Falsters Folketidende* 21.5.1899 (se s. 301) – især utilfreds med Edv. Brandes' forbindelse til Peter Nansen: *Han har gjort det Gyldendalske Forlag til en Vælling af Subskriptionsværker; i en lille tiliggende Have har han indrettet et Slags botanisk Skole til Opklækning af livsdygtige Talentspirer med Plade og det hele. Og i det Run imellem Forlæggerne, som i vore Dage i Literaturens Navn ødelægger Literaturen, har De ikke unddraget ham Deres sikkert velmenende Støtte.* Som det dybeste problem i brevet ligger atter dette at gøre sig fri af det foregående slægtled: *Maa vi ikke snart en Gang for alle tabe Tilliden til vore Vaabens Evne til at bide igennem?*

Øjensynligt har SC næret ikke ringe forventninger til virkningen af det angreb, han med *Trefoden* ville rette mod samtidens litterære liv. I et brev til kritikeren og redaktøren Valdemar Vedel 8.3.1901 meddeler han, at han *sidder netop og nyder Deres Onskabsfuldheder i Anledning [af] min sidste Bog og sætter Dem ind i et langt satirisk Digt, der i det mindste vil maale sig kvantitativt med Atta Troll.* Samtidig tilbyder han satiren til Vedels eget tidsskrift *Tilskueren!* *Hvis jeg for Exempel udbad mig fire Sider maanedlig af hvert Hæfte til en Satire i nye danske Vers – foreløbig en Tid – var det at formode, at „Tilskueren“ vilde være villig?* Men det var *Tilskueren* – og Vedel – nu ingenlunde. Af et brev 4.8.1901 – i forbindelse med et afslag på offentliggørelse af *Sorte Blomst*